

การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง
The Administration According to Aparihaniyadhamma
of Trang Municipality, Trang province

พระขจรศักดิ์ กิตติวุฑฒ *

Phra Kachonsak Kitiwutthot

Received: April 2, 2019 Revised: October 14, 2019 Accepted: October 28, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ผู้เข้าร่วมการประชุมไม่ค่อยตรงต่อเวลา ความคิดเห็นไม่ตรงกันในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ความเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ตลอดจนเรื่องการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี การส่งเสริม อนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และการให้ความสำคัญต่อ การคุ้มครอง ปกป้อง ในการนำหลักธรรมของศาสนา มาประยุกต์ใช้ การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา นอกเหนือวันสำคัญ ส่วนข้อเสนอแนะควรตั้งกฎระเบียบวาระการประชุมให้ชัดเจน การกำหนดมาตรการอย่างเคร่งครัดในการบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับ การมีวิสัยทัศน์ มนุษยสัมพันธ์ทัศนคติที่ดี การจัดสรรปันส่วนงานให้เกิดความเหมาะสมแก่อำนาจสิทธิหน้าที่ที่สตรีจะปฏิบัติได้ และการยอมรับข้อเสนอแนวคิดวิธีการที่แตกต่าง มุมมองกัน ตลอดจนส่งเสริม จัดโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับ ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น พระพุทธศาสนา แก่บุคลากรและประชาชนอย่างต่อเนื่อง และมีการประชุมเป็นขั้นตอน ถือกฎเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติในการเข้าประชุม การออกข้อบัญญัติ ยึดหลักกฎหมาย ระเบียบ กติกา ของกระบวนการ ยุติธรรม การทำงานให้ความเคารพตามตำแหน่งหน้าที่ของงาน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สิทธิและหน้าที่สตรีมีความเท่าเทียมกัน ทั้งได้ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และให้ความปกป้องส่งเสริม ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารงาน, อปริหานิยธรรม, เทศบาล

Abstract

The administration according to Aparihaniyadhamma of Trang Municipality, Trang province that people who shared the meeting were not punctual opinion different in regulation, rule and order, respect boss honour ,protect woman right tradition custom promote and give importance to Buddhism dhamma principle

* มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด Mahamakut Buddhist University
Roi Et Campus

protection apply Buddhism exhibition activity besides important day. Then the Suggestion should be set regulation absolute rule, standard in command order, regulation and vision, good human relationship good attitude, good management for power, right and duty. Woman could be follows moreover accepted in opinion, suggestion and different idea method and outlook : plan promote activity about local Buddhism tradition for people. That had meeting on step, regard rule, follow the rule. The regulation rule should be followed law and justice process.

Keyword: Administration, Aparihaniyadhamma, Municipality

บทนำ (Introduction)

องค์กรที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชนหรืออื่นๆ องค์กรแต่ละแห่งย่อมวางเป้าหมายของตนแตกต่างกันออกไป เพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันอย่างต่อเนื่องด้วยการมุ่งผลกำไรเป็นสำคัญ เพราะผลกำไรนั้น ย่อมแสดงถึงถึงความเข้มแข็งหรือความอ่อนแอขององค์กร องค์กรใดที่มีการทำกำไรให้องค์กรสูง ย่อมแสดงถึงความเจริญเติบโตและความมั่นคงขององค์กร ที่มีเป้าหมายต่างกันออกไป แต่สิ่งที่เหมือนกัน คือการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ทัน และสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้องค์กรสำเร็จได้ ก็คือ **การบริหาร** ซึ่งเป็นกระบวนการของการแสวงหาและการผสมผสานทรัพยากรที่สำคัญ 3 ประการ คือ มนุษย์ การเงิน และทรัพยากรด้านกายภาพ เพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายหลักขององค์กรในการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของสังคม

หลักธรรมที่บูรณาการหรือที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และการบริหารที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก เช่น อปริหานิยธรรม โดยเฉพาะหลักธรรมที่เกี่ยวกับการบริหารงานองค์กรเพื่อทำให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพเร็วขึ้น จึงควรนำหลักธรรมไปใช้ในการบริหารงาน หลักอปริหานิยธรรม คือ ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มี 7 ข้อ ดังนี้ 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์, 2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำงานที่พึงทำ, 3) ไม่ถืออาภोगใจบัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่ได้บัญญัติ ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม หลักการเดิมที่วางไว้, 4) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววัชชี เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันพึงรับฟัง, 5) บรรดากุลสตรีกุมารีทั้งหลายมิให้อยู่อย่างถูกข่มเหงรังแก, 6) เคารพบูชาเจดีย์ของวัชชี ทั้งภายในและภายนอก ไม่ละเลยการทำธรรมิกพลี 7) จัดให้ความอารักขาคุ้มครองป้องกันแก่พระอรหันต์ ตั้งใจให้ท่านที่ยังมิได้มาพึงมาสู่แว่นแคว้นที่มาแล้วพึงอยู่โดยผาสุก, เป็นหลักธรรมที่นำไปประยุกต์ใช้ขับเคลื่อนกระบวนการบริหารงานในองค์กรให้มีคุณภาพควบคู่กันไป

แผนการพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาลนครตรังที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับต่างๆ เพราะเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติอันมี

ลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดโครงการการพัฒนา เพื่อสามารถดำเนินการให้บรรลุในแต่ละ ยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลนครตรังจึงได้นำข้อมูลปัญหา ความต้องการของประชาชน ศักยภาพ ของท้องถิ่น และนโยบายของผู้บริหาร รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดตรัง เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางการ พัฒนาซึ่งเปรียบเสมือนเส้นทางที่ถูกต้อง ชัดเจนที่จะทำให้การบริหารและการจัดการเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้น ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัย เพื่อศึกษาถึงการบริหารงานของเทศบาลนครตรัง โดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ ซึ่งหลักธรรมนี้ พระพุทธเจ้าทรงตรัสแก่เจ้าวัชชีทั้งหลาย ผู้ปกครองรัฐโดยสามัคคีธรรม ตลอดจนการตอบสนองความต้องการของประชาชนในการทำงาน ของเทศบาลตามหลักธรรมได้อย่างไร ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการทำงานเพื่อประชาชนในด้าน ต่างๆของเทศบาล ว่ามีอะไรบ้างและอะไรคือมูลเหตุ หรือปัจจัยที่แท้จริง ที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ใน การบริหารงานทุกๆด้านทุกส่วนทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเพื่อนำผลการศึกษาไปเป็น ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์เกิดองค์ ความรู้ใหม่ๆอย่างแท้จริงแก่ประชาชนและบุคลากรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิย ธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิย ธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Method)

การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยใช้รูปแบบ การวิจัยแบบผสานวิธี ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ ใช้สำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 280 คน จากจำนวนบุคลากรทั้งหมด 1,045 คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโรว์ ยามาเน่ และวิเคราะห์ข้อมูลโดย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อ การวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนคร ตรัง จังหวัดตรัง คือค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยเพื่อบรรยายข้อมูลปัจจัย ส่วนบุคคล การทดสอบ (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม และการ

ทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 7 รูป/คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัย (Research Results)

1. บุคลากรที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยรวมพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้ต่อเดือน พบว่า บุคลากรที่มี เพศ และสถานภาพมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สำหรับ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง พบว่า ผู้เข้าร่วมการประชุมไม่ค่อยตรงต่อเวลา ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ความเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ตลอดเรื่องการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี การส่งเสริม อนุรักษ์และรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และการให้ความสำคัญต่อการคุ้มครอง ปกป้อง ในการนำหลักธรรมของศาสนามาประยุกต์ใช้ การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาออกเหนือวันสำคัญ ส่วนข้อเสนอแนะ ควรตั้งกฎระเบียบวาระการประชุมให้ชัดเจน การกำหนดมาตรการอย่างเคร่งครัดในการบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับ การมีวิสัยทัศน์ มนุษย์สัมพันธ์ทัศนคติที่ดี การจัดสรรปันส่วนงานให้เกิดความเหมาะสมแก่อำนาจสิทธิหน้าที่ที่สตรีจะปฏิบัติได้ และการยอมรับข้อเสนอแนวคิดวิธีการที่แตกต่างมุมมองกัน ตลอดทั้งส่งเสริมจัดโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น พระพุทธศาสนาแก่บุคลากรและประชาชนอย่างต่อเนื่อง และมีการประชุมเป็นขั้นตอน ถือกฏเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติในการเข้าประชุม การออกข้อบัญญัติ ยึดหลักกฎหมาย ระเบียบ กติกา ของกระบวนการยุติธรรม การทำงานให้ความเคารพตามตำแหน่งหน้าที่ของงาน ตลอดทั้งเปิดโอกาสให้สิทธิและหน้าที่สตรีมีความเท่าเทียมกัน ทั้งได้ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และให้ความปกป้องส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง” มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยภาพรวม จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการหมั่นประชุมเนื่องในวาระการประชุมพร้อมเพรียงกันประชุมด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรีด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาชัยทัต ขยทสเสวี (ขันธสิทธิ์กรม)** ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของหลักอปริหานิยธรรม 7 กับการบริหารวัด ในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักอปริหานิยธรรม 7 กับการบริหารวัดในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีการนำมาใช้อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำแนกเป็นรายด้าน

1. ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องในวาระ ผลการวิจัย พบว่า ด้านการหมั่นประชุมเนื่องในวาระโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการหมั่นประชุมเนื่องในวาระอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จันทวิโส (รณจันทรวงษ์)** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ด้านการประชุมกันเนื่องในวาระ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม ผลการวิจัย พบว่า มีการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลนครตรังอำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมด้านการพร้อมเพรียงกันประชุมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูวิลาศกาญจนธรรม (เล็ก สุธมมปณโย)** ได้วิจัยเรื่อง “การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของคณะสงฆ์อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการปกครองตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ผลการวิจัย พบว่า มีการบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรม ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประยงค์ พรหมมา** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านการให้ความเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ผลการวิจัย พบว่า มีการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมด้านการให้ความเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สำเนา เกาศรี** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภินิหารธรรม 7 ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1” พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภินิหารธรรม 7 กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการให้ความเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก

5. ด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี ผลการวิจัย มีการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สำเนา เกาศรี** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักอภินิหารธรรม 7 ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1” พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามหลักอภินิหารธรรม 7 กลุ่มโรงเรียนวังทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านการให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี อยู่ในระดับมาก

6. ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ผลการวิจัย พบว่า มีการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ประยงค์ พรหมมา** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม อยู่ในระดับมากที่สุด

7. ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ผลการวิจัย พบว่า มีการบริหารงานตามหลักอภินิหารธรรมด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จันทวิไล (รณจิตรวงศ์)** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักอภินิหารธรรม 7 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร” พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักอภินิหารธรรม 7 ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) เทศบาลนครตรัง ควรมีการแผนกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายการบริหารตามหลักตาม

2) ควรมีการนำเอาหลักอปริหานิยธรรม 7 มาบูรณาการเข้ากับแนวคิด ทฤษฎีการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานเชิงพุทธ ภายในเทศบาลนครตรัง

3) การวางกฎระเบียบ ข้อบังคับกติกาที่ชัดเจนในการบริหาร เพื่อโครงสร้างและการบริหารงานภายในองค์กรที่ดี ฝ่ายบริหารเป็นข้าราชการการเมืองทำหน้าที่ควบคุมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ ส่วนฝ่ายงานปฏิบัติที่เป็นข้าราชการประจำ ซึ่งอยู่ในขอบเขตระบบคุณธรรม อาจเกิดข้อโต้แย้งขัดแย้งได้

4) ฝ่ายบริหารของข้าราชการประจำในตำแหน่งงานแต่ละหน่วยงาน ควรมีคุณสมบัติ เป็นผู้เชี่ยวชาญทั่วไป หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งโดยทั่วไปผู้เชี่ยวชาญเฉพาะควรทำงานในสายงานที่ปรึกษา เนื่องจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่เฉพาะอย่างเกิดขึ้นมากมาย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะรับคำสั่งงานในฝ่ายบริหารระดับสูงมากขึ้น ควรมีการฝึกอบรมให้มีความเห็นกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

5) ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรแต่ละหน่วยงานภายในเทศบาลสะท้อนทัศนคติความคิดเห็นต่างๆ วิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้เกิดความกระฉับกระเฉงเพิ่มเติมเมื่อมีความเข้าใจหรือตระหนัก หรือแปลเจตนาธรรมที่ผิดเกี่ยวกับงานริเริ่มสร้างสรรค์ใดๆที่จะเกิดขึ้น

6) เทศบาลนครตรัง ควรมีการยกระดับและพัฒนากระบวนการสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำกิจกรรมร่วมกัน ควรฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ในการบริหารจัดการงานเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน นอกเหนือจากเรียนรู้จากขณะทำงานในหน่วยงานตลอดทั้งการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยยึดหลักอปริหานิยธรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาจากกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างโดยรวมจากหน่วยงานอื่น เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการใช้หลักอปริหานิยธรรม ในการบริหารงาน มีความเหมือนกัน หรือแตกต่างกัน จากการวิจัยครั้งนี้หรือไม่

2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการกับหลักอปริหานิยธรรมของเทศบาลที่มาจากกลุ่มหน่วยงานหรือเทศบาลอื่นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

3) ควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน มาร่วมใช้ในการบริหารจัดการเชิงพุทธ

4) ควรศึกษาการบริหารจัดการเชิงพุทธตามหลักอปริหานิยธรรมของผู้บริหารของเทศบาลทุกฝ่ายแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงพุทธของเทศบาลอื่นๆให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2548). *วิทยาการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ. ปยุตโต). (2558). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 26, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวสำนักพิมพ์ จำกัด.
- พระมหาชัยทัต ขยทสเสวี (ชั้นธสิกรรม). (2558). “ความสัมพันธ์ของหลักกฏข้อปธานิยธรรม 7 กับการบริหารวัด ในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พระครูสังฆรักษ์วีระศักดิ์ จันทวิโส (รตจันทรวิงษ์). (2556). “การบริหารงานบุคคลตามหลักกฏข้อปธานิยธรรม 7 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวิลาศกาญจนธรรม (เล็ก สุขุมมปญโญ). (2555). “การปกครองคณะสงฆ์ตามหลักกฏข้อปธานิยธรรม 7 ของคณะสงฆ์อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประยงค์ พรหมมา. (2556). “การบริหารงานตามหลักกฏข้อปธานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำเนา เกาศรี. (2557). “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามหลักกฏข้อปธานิยธรรม 7 ของกลุ่มโรงเรียนวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.